

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Lucas 2, 14
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

1. **Zingen : Psalm 89 : 1, 2 en 3**
2. **Gebed om zegen over de dienst**
3. **Schriftlezing 1: Filippenzen 2 : 1-11**
4. **Zingen : Gezang 79 : 1 en 2**
5. **Schriftlezing 2 : Lucas 2 : 1 - 20**
6. **Zingen : Lied 135**
7. **Tekst : Lucas 2 : 14**
8. **Zingen : Lied 134**
9. **Schuldbelijdenis door het zingen van Psalm 130**
10. **Genadeverkondiging met aansluitend zingen: Gezang 48 : 1 en 4**
11. **Lezing van de wet**
12. **Zingen : Gezang 111**
13. **Dankzegging en voorbede**
14. **Slotzang : Gezang 50**

Middagdienst

- 1. Votum**
- 2. Zegengroet**
- 3. Zingen : Psalm 89 : 1, 2 en 3**
- 4. Gebed om zegen over de dienst**
- 5. Schriftlezing 2 : Lucas 2 : 1 – 20**
- 6. Zingen : Gezang 79 : 1 en 2**
- 7. Tekst : Lucas 2 : 14**
- 8. Zingen : Lied 134**
- 9. Apostolische Geloofsbelijdenis**
- 10. Zingen : Psalm 118 : 5 en 9**
- 11. Dankzegging en voorbede**
12. Dienst der offeranden
13. Slotzang : Lied 135 : 1 - 3

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Mensen kunnen, om het met de woorden van de jeugd te zeggen, helemaal uit hun dak gaan. Voetbalfans kunnen van vreugde haast zichzelf verliezen als hun favoriete club scoort. En ze zijn helemaal de weg kwijt als hun club het landskampioenschap binnen haalt. Dan zingen ze en dan spreken ze in koor dezelfde woorden uit. Zo geven ze uiting aan hun enthousiasme en hun blijdschap. Zo bedanken ze ook de spelers en de trainer van hun club.

U zult begrijpen dat de engelen in het veld van Efrata niet helemaal te vergelijken zijn met een groep voetbalsupporters die een kampioenschap vieren. Daar is geen overmatig drankgebruik geweest. Daar zijn geen relletjes geweest. Daar is niets kapot gemaakt. Daar is geen platvloers taalgebruik geweest. Maar toch is er wel degelijk sprake van overeenkomsten. De engelen zijn net als de supporters vol van blijdschap. En net als de supporters moet hun blijdschap eruit: “Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die Hij liefheeft.”

Of ze deze woorden gezongen hebben of gezamenlijk uitgesproken hebben, is niet met volle zekerheid te zeggen. Gezien de Griekse tekst waar een woord gebruikt wordt dat normaal gesproken met ‘zeggen’ of ‘spreken’ wordt vertaald, zullen we eerder aan een spreekkoor moeten denken. Wat in ieder geval duidelijk is, is dat de geboorte van de Here Jezus in de hemel niet onopgemerkt is gebleven. De engelen juichen en prijzen God. En ze doen dat op de plaats waar het grote wonder gebeurt. Daar waar God zijn grote daden doet: op aarde. In het veld van Efrata klinkt uit de monden van engelen de woorden: “Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen die Hij liefheeft.”

Zelden in de geschiedenis van de wereld werd zo overduidelijk zichtbaar hoe de hemel en zijn bewoners zich verbonden weten met het leven op aarde. Bewoners van de hemel zijn op aarde om te jubelen over Gods grootheid. De Zoon van God is op aarde gekomen om een aardbewoner te worden. Een mens zoals u en ik. En in het spreekkoor van de engelen komt die verbondenheid ook prachtig uit. Want ook daarin gaat het over de hemel. “Eer aan God in de hoogste hemel.” De hoogste hemel. “En vrede op aarde voor alle mensen die God liefheeft.” Vrede op aarde. We staan er als bewoners van deze aarde dus niet alleen voor. De aarde is maar niet op zichzelf aangewezen. De hemel kijkt

naar onze aarde en leeft met ons mee. Ja, in de hemel is de aarde begonnen. Bij God, die de aarde heeft bedacht en geschapen heeft naar zijn wil. En zelfs nadat de aarde in zonden is gevallen, heeft God zich niet terug getrokken. Ook al haat God de zonden die wij als mensen doen en wil Hij daar niets mee te maken hebben, toch heeft God de aarde niet aan zijn zelfgekozen lot over gelaten. Hij is altijd bezig met de aarde. Altijd bezig met ons.

De engelen weten dat en in hun spreekkoor brengen ze dat onder woorden. Op het eerste gezicht lijken de engelen twee losse dingen te zeggen. “Eer aan God in de hoogste hemel”, is het eerste. “Vrede op aarde voor alle mensen die Hij liefheeft”, is het tweede. Maar deze twee elementen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De meest voor de hand liggende manier om de twee elementen met elkaar te verbinden is door te zeggen dat God geëerd moet worden, omdat Hij vrede op aarde brengt voor de mensen die Hij liefheeft, maar het is ingewikkelder.

Want alles begint bij het eerste woord waarmee het spreekkoor begint. Het woord: eer. Alles draait om de eer van God. Gods eer is datgene dat God ertoe brengt om onze wereld in stand te houden. Gods eer is datgene dat Hem ertoe brengt om zijn eigen eniggeboren Zoon, die God is net als Hijzelf, geboren te laten worden uit een vrouw, zodat Hij een mens kon worden zoals wij.

Want de grote strijd die gaande is in deze wereld, is niet de strijd tussen God en mens, maar tussen God en de satan. Het levensdoel van de satan is God onteren. En hij doet dat door Gods werk te vernietigen. En hoe kan hij dat beter doen, dan de mens die door God naar zijn eigen beeld geschapen is, tot een vijand van zijn eigen Maker te maken? De mens was door God geschapen opdat de mens in zijn werken een afstraling zou zijn van de grootheid van God. Van de liefde van God, van de wijsheid van God, van het inzicht van God, van het gevoel van schoonheid van God, van de trouw van God. Maar dat niet alleen. Hij zou met de gaven die Hij ontvangen had ook met zijn Maker een band aangaan. Een band van liefde en trouw. Een band waarbij hij zijn maker eert en prijst. Niet alleen omdat die Maker hem geschapen heeft, maar ook omdat die Maker elke dag hem zijn liefde bewijst. Elke dag voor hem zorgt. Elke dag voor hem bezig is. En omdat zijn God hem zoveel geeft, wil hij zijn God die hij liefheeft teruggeven wat hij maar kan.

Maar de satan had dit plan bedorven. God had in zijn grootheid de mens een vrije wil gegeven, zodat hij zelfs de mogelijkheid zou hebben om het ondenkbare te doen: namelijk zijn God te verraden en tegen Hem te kiezen. En het ondenkbare is gebeurd. De mens verried God door van de boom te eten waarvan Hij gezegd had dat Hij daar niet van mocht eten. Toen leek alles verloren. Want hoe zou God ooit nog weer verder kunnen met deze mens die Hem zo verraden had en die nu zijn schepping in zoveel opzichten aan het bederven was? Wat kon God nog aan goeds van die mens verwachten? Niets toch?

Maar het is Gods eer die God ervan weerhoudt om de aarde en de mens op te geven. Niet dat God niets anders kon. Hij had natuurlijk een nieuwe schepping kunnen beginnen, maar God koos in zijn grootheid ervoor om met deze schepping verder te gaan. Hij heeft zijn eer, zijn grootheid, zijn Naam, verbonden met het lot van deze aarde en van ons mensen. Dat heeft Hij na de zondeval al duidelijk gezegd, dat heeft Hij in de eeuwen daarna telkens weer herhaald en getoond en dat heeft Hij met het zenden van zijn eigen Zoon in de wereld op een onnavolgbare wijze bewezen. God toont Zich niet alleen bereid om zijn eigen Zoon op te offeren om ons te redden uit de greep van de satan en de zonden, maar hoe doet het werkelijk. Zo toont God in het zenden van zijn Zoon naast al zijn andere heerlijke kwaliteiten hoe Hij ook vol is van genade en barmhartigheid. God toont zich op die dag dat zijn Zoon op aarde geboren wordt in al zijn grootheid. In de grootheid van zijn liefde, de grootheid van zijn genade, de grootheid van zijn trouw, de grootheid van zijn wijsheid. En er is dan ook alle reden voor de engelen om het uit te roepen, om God te prijzen met de woorden: “Eer aan God in de hoogste hemel”. De hoogste hemel. Wat we er ons precies bij moeten voorstellen, durf ik niet te zeggen, maar het is in ieder geval uitdrukking van het allerhoogste dat je bedenken kunt. Ja, de hemel heeft alle reden om feest te vieren en doet dat dan ook.

Maar ook op aarde is er alle reden om feest te vieren. Want de geboorte van dit kind betekent ook vrede op aarde voor alle mensen die God liefheeft. In de oude vertaling stond niet de “mensen die God liefheeft”, maar “in mensen des welbehagen”. Het is een verbetering in de NBV dat het woord “des” is komen te vervallen. Dat woordje werd door weinig oude handschriften gesteund. In het bekende “Ere zij God” staat het dan ook goed: in mensen een welbehagen. De vertalers hebben ongetwijfeld geworsteld met het woord dat vroeger met “welbehagen” werd vertaald. Het Griekse woord dat er staat

“eudokia” betekent letterlijk “goede mening”. Er is dus vrede voor mensen over wie God een goede mening heeft. Je zou ook mogen zeggen dat het mensen zijn aan wie God vreugde beleeft.

Hoe kan God vreugde beleven aan mensen? Hoe kan er voor deze mensen vrede zijn? God haat de zonden toch? God kan toch niet verder met mensen die Hem verraden hebben? Maar ik heb in het begin al gezegd, we mogen deze zin niet losmaken van de eerste. We mogen deze zin niet losmaken van het nieuws dat de engel daarnet aan de herders heeft verteld. Het nieuws was dat er een Redder geboren is. De lang geleden beloofde Messias. Hij is geboren. Hij ligt in een doek gewikkeld in een voerbak.

Hij is het antwoord op de vraag hoe God nu ooit vreugde kan beleven aan mensen. Hij is het antwoord op de vraag hoe er ooit vrede kan zijn voor zondaars. Want Hij is gekomen om voor de zonden van mensen te betalen. Hij is geboren om in onze plaats te sterven. Hij is geboren om ons met God te verzoenen. Zodat wij weer in vrede kunnen leven met God. Zodat God weer vreugde in ons kan hebben.

Van heel dit spreekkoor van de engelen is de geboorte van de Here Jezus Christus het middelpunt, de kern. Want door deze geboorte komt God de eer toe. De hoogste eer voor de hoogste God. En door de geboorte van dit kind en doordat dit kind zijn leven voor onze zal zonden opofferen, hebben wij vrede met God. Ja, kan er zelfs gesproken worden over mensen waar God vreugde in heeft.

De vreugde die God in deze mensen heeft, is dus niet gebaseerd op de kwaliteiten van deze mensen zelf. Daar begint het niet. Het begint bij God zelf. Hij zorgt door de dood van zijn Zoon ervoor dat Hij weer vreugde in mensen kan hebben. Omdat Hij door de dood van zijn Zoon niet meer aan de zonden van die mensen hoeft te denken. Hij kan ze wegdoen. Zover het oosten is van het westen, zover doet Hij onze overtredingen van ons.

Dit kleed hier achter mij vertelt het verhaal. Het begint allemaal in de hemel. Bij God zelf en bij niemand anders. God heeft, om zijn eigen Naam te eren, omdat Hij zich het werk van zijn handen niet afhandig laat maken door de satan, zijn Zoon naar deze wereld gestuurd. De Zoon van God op aarde, dat zal wel een triomftocht worden. Nee, niets is minder waar. Het is een tocht van vernedering. Hij wordt geboren in een stal omdat er in de herberg geen plaats meer was. En na een leven vol afwijzing en ongelof, eindigt Hij totaal verlaten, zijn leven aan het kruis. En zo heeft Hij vrede gebracht

op aarde. Zo kunnen er mensen zijn in wie God vreugde vindt. Voor ieder mens die door het geloof met Jezus Christus verbonden is, is er deze vrede. De vrede waar deze duif symbool van is. In ieder mens die door het geloof met Gods Zoon verbonden is, vindt God vreugde.

En wilt u werkelijk de geboorte van de Zoon van God hier op aarde vieren, dan is dat boven alles een zaak van uw hart. Geloof u, geloven jullie jongens en meisjes, in dit kind. Geloven jullie dat Hij het centrum is van de geschiedenis van deze wereld? Geloven u dat Hij werkelijk voor uw zonden heeft betaald en u met God verzoend heeft? Dan is het Kerst in uw hart. Dan kunt u met volle overtuiging zingen: “Eer aan God in de hoogste hemel en vrede op aarde voor alle mensen waar God vreugde in vindt.”

Amen